

แนวข้อสอบธรรมศึกษาชั้นโท วิชาอุโบสถศีล

ก. ปกติอุโบสถ ข. ปฏิภาครอุโบสถ
ค. ปาฏิหาริย์อุโบสถ ง. นิพัทธอุโบสถ

๓. อุโบสถประเภทใด กำหนดให้รักษาคราวละ ๓ วัน ?

- ก. โคपालกอุโบสถ ข. ปฏิชาครอุโบสถ
ค. อริยอุโบสถ ง. นิพัทธอุโบสถ

๔. นิพัทธอุโบสถ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

- ก. ปาฏิหาริย์อุโบสถ ข. โคपालกอุโบสถ
ค. อริยอุโบสถ ง. นิคคัมมอุโบสถ

๕. อุโบสถประเภทใด กำหนดให้รักษาได้นานถึง ๔ เดือน ?

- ก. โคपालกอุโบสถ ข. ปาฏิหาริย์อุโบสถ
ค. ปกติอุโบสถ ง. อริยอุโบสถ

๖. วันรับ วันรักษา และวันส่ง เป็นวันกำหนดให้รักษาอุโบสถใด ?

- ก. ปกติอุโบสถ ข. ปฏิชาครอุโบสถ
ค. ปาฏิหาริย์อุโบสถ ง. อริยอุโบสถ

๓. ไตรสรณคัมม์

รัตนตรัย แปลว่า แก้ว ๓ ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ บุคคลที่จะนับถือพระพุทธศาสนานั้น จะเข้ามาในฐานะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ล้วนต้องเข้ามาทางพระรัตนตรัย และต้องเปล่งวาจาว่า พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ, ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ, สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ, เพราะฉะนั้นพระรัตนตรัย จึงเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของชาวพุทธทุกคน

ความหมายของพระรัตนตรัย

๑) **พุทธะ** หมายถึง ผู้รู้ คือ ทรงสอนให้ผู้อื่นรู้ตาม ผู้ตื่น คือ ทรงปลุกให้ผู้อื่นตื่นจากความหลับด้วยอำนาจกิเลส ผู้เบิกบาน คือ เป็นผู้รู้แล้วและยังสามารถกำจัดกิเลสให้สิ้นไปจากชั้นธรรมาสน์ของตนจนอัมเอบิเบกบานในธรรมที่ได้ตรัสรู้นั้น

๒) **ธัมมะ** หมายถึง สภาพที่ทรงไว้ คือ ทรงรักษาผู้ปฏิบัติตามไว้ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว หรือโดยสูงสุดได้แก่มรรคผลและนิพพาน

๓) **สังฆะ** หมายถึง หมู่หรือคณะ เป็นชื่อของหมู่หรือคณะของบุคคลผู้มีธรรมเป็นเครื่องอยู่เสมอกัน คือ ทิฏฐิและศีล

ความหมายของสรณคัมม์

สรณคัมม์ หมายถึง การถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นสรณะ คือ มีใจที่เคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย จนสามารถทำใจให้เป็นสมาธิ ซึ่งนำไปสู่การกำจัดกิเลสภายในของตนเอง

๑. ข้อใด ได้ชื่อว่าเป็นเนื่อนานุญอันประเสริฐ ?

- ก. พระพุทธ ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ

๒. คำว่า อุชุปะภูปีนโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ กล่าวเพื่อระลึกถึงใคร ?

- ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. มารดาบิดา

๓. บุคคลประเภทใด อาจเลิกละนับถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะได้ ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระอนาคามี
ค. พระอรหันต์ ง. ปุถุชนทั่วไป

๔. คำว่า ธมมัสสรณัง คัจฉามิ กล่าวถึงพระรัตนตรัยใด ?

- ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ

๕. คำว่า พุทธะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. ผู้รู้แจ้งโลก ข. ผู้อดทน
ค. ผู้สิ้นกิเลส ง. ผู้ตรัสรู้

๖. คำว่า รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว เป็นคุณพระรัตนตรัยใด ?

- ก. พระพุทธ ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ไม่มีข้อถูก

๗. คำว่า สามิจิปปินโน ภควโต สาวกสงโฆ กล่าวเพื่อระลึกถึงพระรัตนตรัยใด ?

- ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ

๘. พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์รวมกันเรียกว่าอะไร ?

- ก. พระไตรปิฎก ข. ไตรภูมิ
ค. ไตรสิกขา ง. พระรัตนตรัย

การขาดสรณคัมม์

การขาดสรณคัมม์มีเพราะเหตุ ๓ ประการ

๑) **เพราะความตาย** การขาดสรณคัมม์ เพราะความตายเป็นการขาดที่ไม่มีโทษ คือไม่ทำให้ไปสู่ทุคติภูมิ

๒) **เพราะทำร้ายพระพุทธเจ้า**

๓) **เพราะหันไปนับถือศาสนาอื่น** การขาดสรณคัมม์ เพราะหันไปนับถือศาสนาอื่น แม้ไม่มีโทษในทุคติ แต่เป็นคนที่น่าตำหนิในปัจจุบัน

สรณคมน์เศร้ามอง

บุคคลผู้มีสรณคมน์เศร้ามองเพราะเหตุ ๔ ประการ คือ

- ๑) ความไม่รู้ คือ ไม่ศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา แต่คิดเอาเอง ปฏิบัติเอาเอง แล้วนำไปสั่งสอนผู้อื่น
- ๒) ความรู้ผิด คือ เรียนพระปริยัติธรรมแต่ไม่เชื่อพระไตรปิฎกอรุณกถา ตั้งตัวเองเป็นศาสดาตีความเอาตามใจชอบ
- ๓) ความสงสัย คือ สงสัยว่าพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ มีจริงหรือเปล่า ทำบุญได้บุญจริงหรือเปล่า ทำบาปแล้วได้บาปจริงหรือเปล่า เป็นต้น
- ๔) ความไม่เอื้อเฟื้อ คือ ไม่ประพฤติเอื้อเฟื้อต่อพระรัตนตรัยด้วยกายกรรม วาจกรรม และมโนกรรม ที่ประกอบด้วยเมตตา ทั้ง ๔ ประการนี้แม้สรณคมน์ไม่ขาดก็ทำให้สรณคมน์เศร้ามอง

๑. ข้อใด ไม่ใช่สาเหตุของการขาดสรณคมน์ ?
ก. ความตาย ข. ทำร้ายพระศาสดา
ค. ความเมา ง. นับถือศาสดาอื่น	๖. การถือสรณคมน์ หมายถึงข้อใด ?
ก. ถือเอาเป็นที่พึ่ง ข. ยึดมั่นถือมั่น
ค. ถือเป็นอารมณ์ ง. ถืออุกฤษยาม
๒. คำว่า สรณะ หมายถึงอะไร ?
ก. ไตรลักษณ์ ข. ไตรรัตน์
ค. ไตรสิกขา ง. ไตรมาส	๗. คำว่าพุทฺธัง สรณัง คัจฉามิ กล่าวถึงพระรัตนตรัยใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๓. ข้อใด ไม่มีโทษเพราะขาดสรณคมน์ ?
ก. ตาย ข. ทำร้ายพระศาสดา
ค. นับถือศาสดาอื่น ง. ถูกทุกข้อ	๘. ในไตรสรณคมน์ พระธรรมหมายถึงข้อใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. คำสั่งสอน
ค. พระอริยสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๔. การติเตียนพระรัตนตรัยทำให้ไตรสรณคมน์เป็นอย่างไร?
ก. บกพร่อง ข. เศร้ามอง
ค. ต่างพร้อย ง. ขาดลงทันที	๙. ข้อใด ทำให้ไตรสรณคมน์ขาด ?
ก. เกิด ข. แก่
ค. เจ็บ ง. ตาย
๕. การขาดสรณคมน์ ย่อมไม่เกิดขึ้นในบุคคลประเภทใด ?
ก. พระโสดาบัน ข. อุบาสก
ค. อุบาสิกา ง. บุคคลทั่วไป	

๔. อธิบายอุโบสถศีล ๘ สิกขาบท

ศีลข้อที่ ๑

ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์

จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้มีเมตตาจิตในมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ป้องกันการทำลายชีวิตผู้อื่น

ข้อห้าม ๓ ประการ คือ

- ๑) ห้ามฆ่า ไม่ว่าฆ่าเอง หรือใช้คนอื่นฆ่า
- ๒) ห้ามทำร้ายร่างกาย มี ๓ ลักษณะ คือ ทำให้พิการ ทำให้เสียโฉม ทำให้บาดเจ็บ
- ๓) ห้ามทรมาน คือ ทำการทรมาน มี ๕ ลักษณะ คือ ใช้งานหนักเกินกำลัง กักขังให้อดอยาก นำไปด้วยวิธีทรมาน เล่นสนุกแก่งสัตว์เล่น ผจญสัตว์นำสัตว์มาสู้กัน

องค์แห่งศีลข้อที่ ๑ :

- ๑) สัตว์มีชีวิต
- ๒) รู้ว่าสัตว์มีชีวิต
- ๓) จิตคิดจะฆ่า
- ๔) พยายามฆ่า
- ๕) สัตว์ตายเพราะความพยายามนั้น

ถ้าครบทั้ง ๕ ข้อ ศีลขาด ถ้าไม่ครบ ๕ ข้อ ศีลต่างพร้อย

อานิสงส์ : ร่างกายสมบูรณ์ไม่พิการ มีโรคน้อย อายุยืน

๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๑ บัญญัติขึ้นเพื่อให้งดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. ลักทรัพย์
ค. เสพกาม ง. ดื่มสุรา

๒. ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ คือ
อุโบสถศีลข้อใด ?

- ก. ข้อที่ ๑ ข. ข้อที่ ๒
ค. ข้อที่ ๓ ง. ข้อที่ ๔

๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๑ ต้องการให้ผู้รักษากลายเป็นคนเช่นไร ?

- ก. กตัญญู ข. ไม่โกหก
ค. มีจิตเมตตา ง. ซื่อสัตย์

๔. ข้อใด ทำให้การรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๑ ขาด ?

- ก. สัตว์ตาย ข. ลักของมาได้
ค. ยินดีในการเสพ ง. คนอื่นเข้าใจคำพูด

๕. ข้อใด เป็นโทษจากการล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๑ ?

- ก. อายุสั้น ข. เสียทรัพย์
ค. เสียสติ ง. ขาดความเชื่อถือ

๖. คำสั่งใด เป็นองค์ประกอบกรล่วงละเมิดอุโบสถศีล
ข้อที่ ๑ ?

- ก. สั่งให้หยุด ข. สั่งให้ลัก
ค. สั่งให้ปล้น ง. สั่งให้ฆ่า

ศีลข้อที่ ๒

อทินนาทานา เวรมณี เว้นการลักทรัพย์

จุดมุ่งหมาย : เพื่อป้องกันการเบียดเบียนกันทางทรัพย์สิน และให้เลี้ยงชีพในทางสุจริต

ข้อห้าม ๓ ประการ คือ

๑) โจรกรรม คือ ห้ามทำแย่งโจร ๑๔ อย่าง คือ ลัก ฉก กรรโชก ปล้น ตู๋ น้อ หลอก ลวง ปลอม ตระบัด เบียดบัง สับเปลี่ยน
ลักลอบ ยักยอก

๒) อนุโลมโจรกรรม ทำตามโจร ได้แก่ สมโจร, ปอกลอก, รับสินบน

๓) ฉายาโจรกรรม ทำคล้ายโจร ทำโจรกรรม ถือว่า ศีลขาด ทำอนุโลมโจรกรรม ฉายาโจรกรรม ถือว่า ศีลต่างพร้อย

องค์แห่งศีลข้อที่ ๒ :

- ๑) ทรัพย์มีเจ้าของ
๒) รู้ว่าของมีเจ้าของ
๓) จิตคิดจะลัก
๔) พยายามลัก
๕) ได้ของนั้นมา

ถ้าครบทั้ง ๕ ข้อ ศีลขาด ถ้าไม่ครบ ๕ ข้อ ศีลต่างพร้อย

อาณิสส : มีทรัพย์มาก, สมบัติไม่เสียหายเพราะภัยต่างๆ

๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๒ บัญญัติขึ้นเพื่อให้งดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. กินอาหารค้ำ
ค. ร้องเพลง ง. ลักทรัพย์

๒. อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ คือ
อุโบสถศีลข้อใด ?

- ก. ข้อที่ ๑ ข. ข้อที่ ๒
ค. ข้อที่ ๓ ง. ข้อที่ ๔

๓. คำสั่งใด เป็นการล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๒ ?

- ก. สั่งให้หยุด ข. สั่งให้ลักขโมย
ค. สั่งให้ทำร้าย ง. สั่งให้ฆ่า

๔. ข้อใด ทำให้การรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๒ ขาด ?

- ก. สัตว์ตาย ข. แต่งกายสวยงาม
ค. กลืนอาหารลงคอ ง. ลักของมาได้

๕. ข้อใด เป็นโทษจากการล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๒ ?

- ก. อายุสั้น ข. สุขภาพไม่แข็งแรง
ค. เสื่อมทรัพย์ ง. เกิดโรคภัย

๖. อุโบสถศีลข้อที่ ๒ สอนให้เห็นความสำคัญเรื่องใด ?

- ก. ทรัพย์สิน ข. ชีวิต
ค. ความอดทน ง. ความซื่อสัตย์

๗. อุโบสถศีลข้อที่ ๒ ต้องการให้ผู้รักษากลายเป็นคนเช่นไร ?

- ก. กตัญญู ข. ไม่โกหก
ค. มีจิตเมตตา ง. มีอาชีพสุจริต

ศีลข้อที่ ๓

อพรหมจริยา เวรมณี เว้นจากการเสพเมถุน

อันเป็นข้าศึกแก่การประพฤติพรหมจรรย์

จุดมุ่งหมาย : ป้องกันไม่ให้หมกมุ่นอยู่ในอำนาจแห่งกามราคะ สามารถจะประพฤติตนให้ประเสริฐอย่างพรหมได้ ทำให้จิตไม่ฟุ้งซ่าน หลงระเหิงอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เสพเมถุน หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิง ชายกับชาย หรือหญิงกับหญิง เพราะการเสพเมถุนเป็นเหตุให้ผู้เสพหมกมุ่นอยู่ในอำนาจแห่งกามราคะ ไม่สามารถจะประพฤติตนให้ประเสริฐอย่างพรหมได้ ทำให้จิตฟุ้งซ่าน หลงระเหิงอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อห้าม : ห้ามละเมิดอย่างเด็ดขาดกับชายและหญิงทุกประเภท

องค์แห่งศีลข้อที่ ๓ :

- ๑) บุคคลต้องห้าม
- ๒) จิตคิดจะเสพกับบุคคลต้องห้าม
- ๓) พยายามเสพ
- ๔) อวัยวะเครื่องเสพจรดถึงกัน

ถ้าครบทั้ง ๔ ข้อ ศีลขาด ถ้าไม่ครบ ๔ ข้อ ศีลต่างพร้อย

อาณิสส : ไม่มีศัตรูเบียดเบียน, ไม่เกิดเป็นหญิง, กะเทย

๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๓ บัญญัติขึ้นเพื่อให้คนละเว้นเรื่องใด ?

ก. เสพกาม	ข. เต็มรา
ค. ร้องเพลง	ง. แต่งตัว

๒. อะพรหมะจะริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ คือ อุโบสถศีลข้อใด ?

ก. ข้อที่ ๒	ข. ข้อที่ ๓
ค. ข้อที่ ๔	ง. ข้อที่ ๕

๓. ข้อใด ทำให้การรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๓ ขาด ?

ก. คนอื่นเข้าใจคำพูด	ข. สัตว์ตาย
ค. ยินดีในการเสพ	ง. ลักขณมาได้

๔. อุโบสถศีลข้อที่ ๓ มุ่งให้คนละกิเลสใด ?

ก. มานะ	ข. ราคะ
ค. โทสะ	ง. ทิณฐิ

๕. อสังกรรมอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์ คือข้อใด ?

ก. ร่วมประเวณี	ข. ความตาย
ค. ความแก่	ง. ความพลัดพราก

๖. คำว่าถีพรหมจรรย์ในอุโบสถศีลข้อที่ ๓ หมายถึงข้อใด?

ก. ไม่ลักทรัพย์	ข. ไม่เสพกาม
ค. ไม่พูดโกหก	ง. ไม่ดื่มสุรา

ศีลข้อที่ ๔

มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดปด

จุดมุ่งหมาย : เพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน ทำลายผลประโยชน์ของผู้อื่นด้วยคำพูดไม่จริง ช่วยส่งเสริมให้มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อกัน

ข้อห้าม ๓ ประการ คือ

๑) **มุสา** คือ การโกหก เช่น ปด, หลอก, กลับคำ, พูดเกินจริง, พูดคลุมเครือ, ยุยงให้แตกกัน, พูดยอ, ทนسابาน, พูดอำความ, อวดอ้างวิชาให้เขาเชื่อ

๒) **อนุโลมมุสา** พูดเรื่องไม่จริง ที่ไม่ใช่เพื่อโกหก แต่มุ่งให้เขาเจ็บใจ เช่น สับปลับ พูดกลับกลอกไปมา, พูดประชด

๓) **ปฏิสสวะ** รับคำแล้วไม่ทำตาม เช่น ผิดสัญญา, คั้นคำ คือว่าจะให้แล้วไม่ให้

องค์แห่งศีลข้อที่ ๔ :

- ๑) เรื่องไม่จริง
- ๒) จิตคิดจะพูดให้ผิดจากความจริง
- ๓) พยายามพูดออกไป
- ๔) ผู้ฟังเข้าใจเนื้อความนั้น

ถ้าครบทั้ง ๔ ข้อ ศิลขาด ถ้าไม่ครบ ๔ ข้อ ศิลต่างพร้อย
อานิสงส์ : อินทรีย์ ๕ ผ่องใส, มีพื้นเรียบดี, กลิ่นปากหอม,
วาทะคดีสิทธิ์ เป็นที่เชื่อถือ, ไม่พูดติดอ่าง, ไม่เป็นใบ้

๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๔ บัญญัติขึ้นเพื่อให้งดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. อาหารเย็น
ค. กล่าวเท็จ ง. ลักทรัพย์

๒. มุสาวทา เระมะณี สีขาปะทัง สะมาทิยามิ คือ
อุโบสถ ศีลข้อใด ?

- ก. ข้อที่ ๓ ข. ข้อที่ ๔
ค. ข้อที่ ๕ ง. ข้อที่ ๖

๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๔ สอนให้เห็นความสำคัญเรื่องใด ?

- ก. ความซื่อสัตย์ ข. ความอดทน
ค. ชีวิต ง. ทรัพย์สิน

๔. ข้อใด เป็นโทษจากการล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๔ ?

- ก. เสียโฉม ข. เสียทรัพย์สิน
ค. ขาดความเชื่อถือ ง. ก่อศัตรู

๕. ผู้รักษาอุโบสถศีล ไม่ควรกล่าววาจาเช่นไร ?

- ก. ตีฉิ่ง ข. นินทา
ค. ว่าร้าย ง. ถูกทุกข้อ

๖. อุโบสถศีลข้อที่ ๔ ให้สำรวมระวังเรื่องใด ?

- ก. การพูด ข. การกิน
ค. การนอน ง. การแต่งตัว

ศีลข้อที่ ๕

สุราเมรัยมัชฌมาทฎฐานา เระมะณี

เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย และเสพของมีนเมา

จุดมุ่งหมาย : เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาการสติสัมปชัญญะ สุขภาพ และความเสียหายอันจะเกิดจากการดื่มสุราและเมรัย

ข้อห้าม : ห้ามดื่มน้ำเมาและห้ามเสพสิ่งเสพติดให้โทษ

๑) น้ำเมา มี ๒ ชนิด คือ

- (๑) สุรา (น้ำเมาที่กลั่นแล้ว)
(๒) เมรัย (น้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น เพียงแต่ดองไว้ เช่น สาโท, กระจ่าง)

๒) สิ่งเสพติดให้โทษ เช่น ฝิ่น, กัญชา, มอร์ฟิน, เฮโรอีน, ยาบ้า, ยาไอซ์ เป็นต้น

องค์แห่งศีลข้อที่ ๕ :

- ๑) เป็นน้ำเมาหรือสิ่งเสพติด
๒) จิตคิดจะดื่มหรือเสพ
๓) พยายามดื่มหรือเสพ
๔) ดื่มหรือเสพเข้าสู่ร่างกาย

ถ้าครบทั้ง ๔ ข้อ ศิลขาด ถ้าไม่ครบ ๔ ข้อ ศิลต่างพร้อย

อานิสงส์ : มีสติทุกเมื่อ ระลึกถึงสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว, ไม่เป็นบ้า, มีปัญญามาก, คนนับถือ เชื่อถ้อยคำ

๑. ข้อใด ผู้รักษาศีล ๕ และอุโบสถศีลงดเว้นเหมือนกัน ?

- ก. งดแต่งตัว ข. งดร้องเพลง
ค. งดเดินรำ ง. งดดื่มสุรา

๒. ข้อใด ทำให้อุโบสถศีลข้อที่ ๕ ขาด ?

- ก. ดื่มสุรา ข. ทำให้สัตว์ตาย
ค. เสพกาม ง. ลักทรัพย์

๓. ผู้สมาทานรักษาศีลอุโบสถศีล ต้องงดเครื่องดื่มประเภทใด ?

- ก. น้ำชา ข. กาแฟ
ค. สุรา ง. น้ำอ้อย

๔. อุโบสถศีลข้อที่ ๕ ต้องการให้ผู้รักษาเป็นคนเช่นไร ?

- ก. มีสติ ข. มีความอดทน
ค. มีความขยัน ง. มีสัจจะ

๕. เครื่องดื่มชนิดใด สามารถดื่มได้ในขณะรักษาศีลอุโบสถศีล ?

- ก. เปียร์ ข. เหล้า
ค. ไวน์ ง. น้ำอ้อย

ศีลข้อที่ ๖

วิกาลโภชนา เวรมณี

เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล

จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้เป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อป้องกันกามกำเริบและเพื่อตัดความกังวลในเรื่องอาหาร

อาหาร หมายถึง สิ่งที่เป็นของเคี้ยวของบริโภคและของดื่มซึ่งเป็นอาหารทุกชนิด เช่น ข้าว ขนม ปลา เนื้อ ข้าวต้ม โจ๊ก เป็นต้น

วิกาล หมายถึง เวลาตั้งแต่เที่ยงวันไปจนถึงรุ่งอรุณของวันใหม่ จะบริโภคอาหารให้ล่วงล่าช้าไปไม่ได้ จะเป็นเหตุให้ศีลขาด ยกเว้นยาหรือว่าปานะที่พระพุทธรองค์ทรงอนุญาตให้บริโภคได้

องค์แห่งศีลข้อที่ ๖ :

๑) เวลานั้นเป็นเวลาตั้งแต่เที่ยงตรงไปจนถึงก่อนอรุณขึ้นใหม่

๒) ของที่กลืนกินนั้นเป็นของนับเข้าในจำพวกอาหาร

๓) พยายามกลืนกินของนั้น

๔) กลืนกินของนั้นจนล่วงล่าช้าลงไป

ถ้าครบทั้ง ๔ ข้อ ศีลขาด

ถ้าไม่ครบ ๔ ข้อ ศีลต่างพร้อย

๑. คำว่า วิกาล ในอุโบสถศีลข้อที่ ๖ หมายถึงเวลาใด ?

ก. เช้า	ข. สาย
ค. ก่อนเที่ยงวัน	ง. หลังเที่ยงวันไปแล้ว

๒. วิกาลโภชนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ คือ
อุโบสถศีลข้อใด ?

ก. ข้อที่ ๔	ข. ข้อที่ ๕
ค. ข้อที่ ๖	ง. ข้อที่ ๗

๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๖ บัญญัติขึ้นเพื่อให้งดเว้นเรื่องใด ?

ก. เสพกาม	ข. อาหารเย็น
ค. ร้องเพลง	ง. เดินรำ

๔. ผู้รักษาอุโบสถศีล ควรบริโภคอาหารในช่วงเวลาใด ?

ก. เช้าถึงเที่ยง	ข. หลังเที่ยง
ค. ป้ายถึงเย็น	ง. กลางคืน

ศีลข้อที่ ๗

นัจจะคิตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนะมาลาคันธะวิเลปะ นะธารณะ มัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี

เว้นจากการฟ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรี และดูการเล่นอันเป็นข้าศึกต่อกุศล และเว้นจากการลูบไล้ทัดทรง ประดับ ตกแต่งร่างกายด้วยระเบียบดอกไม้ของหอม เครื่องย้อม เครื่องทา

จุดมุ่งหมาย : เพื่อป้องกันไม่ให้กามกำเริบ และเพื่อไม่ให้เสียเวลาไปกับสิ่งที่ไม่มียประโยชน์ เอาเวลาไปบำเพ็ญเพียรดีกว่า

องค์แห่งนัจจคิตะ มี ๓ ประการ คือ

- ๑) สิ่งที่คุณหรือฟังมีการฟ้อนรำ ขับร้อง เป็นต้น
- ๒) ไปเพื่อจะดูหรือฟังสิ่งนั้น
- ๓) ดูหรือฟังสิ่งนั้น

องค์แห่งมาลาคันธะ มี ๓ ประการ

- ๑) ของนั้นเป็นเครื่องประดับตกแต่งร่างกาย มีดอกไม้และของหอม เป็นต้น
- ๒) ไม่มีเหตุจำเป็นที่ทรงอนุญาตไว้ เช่น ทายาเพื่อรักษาโรค เป็นต้น
- ๓) ทัดทรง ตกแต่ง ลูบไล้ ของเหล่านั้นด้วยต้องการให้สวยงาม

ถ้าทำครบองค์ ตอนใดตอนหนึ่งของศีลข้อที่ ๗ นี้ ศีลก็ขาดทันที แต่ถ้าทำไม่ครบองค์ ศีลของเราก็ต่างพร้อย

๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๗ บัญญัติขึ้นเพื่อตัดกังวลในเรื่องใด ?

- ก. การบริโภค ข. การแต่งตัว
ค. การนั่งนอน ง. การสนทนา

๒. ข้อใด เป็นโทษจากการล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๗ ?

- ก. ก่อศัตรู ข. เสียทรัพย์
ค. อายุสั้น ง. ทำให้ยินดีในกามคุณ

๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๗ ให้งดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. พุดเพื่อเจ้า
ค. อาหารเย็น ง. เสริมสวย

ศีลข้อที่ ๘

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี

เว้นจากการนั่งหรือนอนบนที่นอนสูงหรือนั่งที่นอนใหญ่

จุดมุ่งหมาย : เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ และเพื่อไม่ให้กามกำเริบ

องค์แห่งศีลข้อที่ ๘ :

- ๑) ของนั้นเป็นที่นั่งหรือนอนอันสูงหรือใหญ่
๒) ตัวเองรู้ว่าเป็นที่นั่งหรือนอนอันสูงใหญ่
๓) นั่งหรือนอนบนที่นั่ง หรือที่นอนนั้น
ถ้าครบทั้ง ๓ ข้อ ศีลขาด ถ้าไม่ครบ ๓ ข้อ ศีลต่างพร้อย

๑. ผู้รักษาอุโบสถศีล ควรเว้นที่นอนประเภทใด ?

- ก. ข้อที่ ๒ ข. ข้อที่ ๔
ค. ข้อที่ ๖ ง. ข้อที่ ๘

๒. ที่นอนสูงใหญ่ เป็นสิ่งต้องห้ามของอุโบสถศีลข้อใด ?

- ก. ข้อที่ ๓ ข. ข้อที่ ๕
ค. ข้อที่ ๗ ง. ข้อที่ ๘

๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๘ ต้องการให้ผู้รักษาตัดกังวลเรื่องใด ?

- ก. การกิน ข. การนั่งนอน
ค. การแต่งตัว ง. การทำงาน

๔. ขณะรักษาอุโบสถศีล ควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

- ก. สวดมนต์ ข. ฟังเทศน์
ค. นั่งสมาธิ ง. ถูกทุกข้อ

๕. อานิสงส์ของอุโบสถ

๑) โคपालกอุโบสถ หมายถึง อุโบสถที่อุบาสกอุบาสิกา รักษา มีอาการเหมือนคนเลี้ยงโค คำนึงอย่างนี้ว่า วันนี้ โคเที่ยวหากินในที่โน้น ๆ ตีมน้ำในที่โน้น ๆ ที่นี้ พຼ່ງนี้โคจักเที่ยวหากินในที่โน้น ๆ จักตีมาน้ำในที่โน้น ๆ ฉนั้นใด คนรักษาอุโบสถบางคนมีใจไปกับความอยาก ใช้วันให้หมดไปด้วยความอยากนั้น การรักษาอุโบสถเช่นนี้ย่อมไม่มีผลมาก ไม่มีอานิสงส์มาก

๒) นิคคัณฐอุโบสถ หมายถึง อุโบสถของนักบวชนอกพระพุทธศาสนา ประกาศตนอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ๆ ในที่ไหน ๆ และความกังวลในสิ่งอะไร ๆ และในที่ไหน ๆ ก็ไม่มี แต่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น

๓) อริยอุโบสถ หมายถึง อุโบสถที่อุบาสกอุบาสิกา รักษา ประเสริฐพิเศษโดยข้อปฏิบัติ ระลึกถึงอนุสสติทั้ง ๕ คือ พุทธานุสสติ อัมมานุสสติ สังฆานุสสติ สีลานุสสติ เทวตานุสสติ

๑. อุโบสถศีลใด เปรียบได้กับการรักษาอุโบสถของนักบวชนอกพระพุทธศาสนา ?

- ก. ปกติอุโบสถ ข. นิคคัณฐอุโบสถ
ค. อริยอุโบสถ ง. นิพัทธอุโบสถ

๒. อุโบสถศีลประเภทใด ผู้สมათานรักษาได้รับอานิสงส์มากที่สุด ?

- ก. โคपालกอุโบสถ ข. นิคคัณฐอุโบสถ
ค. อริยอุโบสถ ง. ปฏิภาครอุโบสถ

๓. อุโบสถศีลประเภทใด มีอาการเหมือนคนรับจ้างเลี้ยงโค?

- ก. โคपालกอุโบสถ ข. ปฏิภาครอุโบสถ
ค. ปกติอุโบสถ ง. นิพัทธอุโบสถ

วิชาเบญจศีลเบญจธรรม (วินัย)
ชั้นโท ระดับประถมศึกษา

๑. คำว่า อุโบสถ หมายถึงข้อใด
ก. การถือศีล ข. การจำพรรษา
ค. การสวดมนต์ ง. การฟังธรรม
๒. การรักษาอุโบสถ จัดเข้าในพิธีใด
ก. บุญพิธี ข. กุศลพิธี
ค. ทานพิธี ง. ปกิณณกพิธี
๓. การถืออุโบสถศีล เพื่อประโยชน์อะไร
ก. หยุดพักผ่อน ข. ขอโชคลาภ
ค. สะเดาะเคราะห์ ง. ขัดเกลากิเลส
๔. ผู้สมาทานรักษาอุโบสถศีล พึงปฏิบัติตนอย่างไร
ก. ให้ทาน ข. รักษาศีล
ค. ฟังธรรม ง. ถูกทุกข้อ
๕. ข้อใด ไม่ปรากฏในอุโบสถนอกพุทธกาล
ก. อดอาหาร ข. บำเพ็ญตบะ
ค. ถือสรณคมน์ ง. วันรักษา
๖. พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้รักษาปกติอุโบสถในวันใด ?
ก. วันขึ้นปีใหม่ ข. วันสงกรานต์
ค. วันเด็ก ง. วันพระ
๗. อุโบสถศีลในพระพุทธศาสนา ทรงบัญญัติไว้กี่สิกขาบท ?
ก. ๕ สิกขาบท ข. ๘ สิกขาบท
ค. ๑๐ สิกขาบท ง. ๑๒ สิกขาบท
๘. เมื่อถึงวันอุโบสถ ใครสมาทานรักษาอุโบสถศีล ?
ก. ภิกษุ ข. สามเณร
ค. อุบาสก อุบาสิกา ง. คนทั่วไป
๙. ผู้รักษาอุโบสถศีล ควรระลึกถึงสิ่งใด ?
ก. พระรัตนตรัย ข. ลูกหลาน
ค. หน้าที่การงาน ง. ทรัพย์สมบัติ
๑๐. คำว่า ไตรสรณคมน์ หมายถึงข้อใด ?
ก. รัตนะ ๓ ข. โอวาท ๓
ค. กุศลมูล ๓ ง. บุญกิริยาวัตถุ ๓
๑๑. การถึงสรณคมน์ เพื่อประโยชน์อะไร ?
ก. ความซึ้ง ข. กำจัดทุกข์
ค. ความศักดิ์สิทธิ์ ง. มีโชคลาภ
๑๒. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ จึงได้ชื่อว่าสรณะ ?
ก. เป็นที่พึ่งที่ระลึก ข. เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ค. เป็นที่ขอพร ง. ถูกทุกข้อ
๑๓. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมกันเรียกว่าอะไร ?
ก. พระไตรปิฎก ข. พระรัตนตรัย
ค. พระพรหม ง. พระภูมิเจ้าที่
๑๔. นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ กล่าววนอบน้อมใคร ?
ก. พระรัตนตรัย ข. พระพุทธเจ้า
ค. พระธรรม ง. พระสงฆ์
๑๕. คำว่า เอหิปัสสโก กล่าวถึงสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๑๖. คำว่า อุชุปิณโน กล่าวถึงสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๑๗. คำว่า พุทธัง สรรณัง คัจฉามิ หมายถึงการเข้าถึงสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๑๘. คำว่า ธัมมัง สรรณัง คัจฉามิ หมายถึงการเข้าถึงสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๑๙. คำว่า สังฆัง สรรณัง คัจฉามิ หมายถึงการเข้าถึงสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๒๐. ในไตรสรณคมน์ พระธรรม หมายถึงข้อใด ?
ก. คำสอน ข. ผู้ประกาศคำสอน
ค. ผู้ฟังคำสอน ง. ผู้ปฏิบัติตามคำสอน
๒๑. คำว่า รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปสู่ที่ชั่ว เป็นคุณของสรณคมน์ใด ?
ก. พระพุทธ ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ
๒๒. ข้อใด เป็นคุณของพระสงฆ์ ?
ก. ปฏิบัติดี ข. ปฏิบัติตรง
ค. ปฏิบัติชอบ ง. ถูกทุกข้อ

๒๓. ใครนำคำสอนของพระพุทธเจ้าไปประกาศให้เรารู้จัก
บาปบุญคุณโทษ ?

- ก. อาชีวก ข. นิครนถ์
ค. ปรีพาชก ง. พระสงฆ์สาวก

๒๔. สงสัยว่า พระพุทธเจ้ามีจริงหรือไม่ จะทำให้ไตรสรณ
คมน์เป็นอย่างไร ?

- ก. เศร้าหมอง ข. บกพร่อง
ค. ต่างพร้อย ง. ขาดลงทันที

๒๕. ข้อใด ทำให้ไตรสรณคมน์ขาด ?

- ก. เกิด ข. แก่
ค. เจ็บ ง. ตาย

๒๖. บุคคลประเภทใด อาจเลิกนับถือพระรัตนตรัยเป็น
สรณะได้ ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระอนาคามี
ค. พระอรหันต์ ง. ปุณชนทั่วไป

๒๗. ข้อใด ไม่มีโทษเพราะทำให้สรณคมน์ขาด ?

- ก. เสียชีวิต ข. ทำร้ายพระศาสดา
ค. นับถือศาสนาอื่น ง. ถูกทุกข้อ

๒๘. อุโบสถศีลข้อ ๑ ให้ผู้สมาทานรักษางดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. ลักทรัพย์
ค. เสพกาม ง. พุดเถียง

๒๙. อุโบสถศีลข้อ ๒ ให้ผู้สมาทานรักษางดเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. ลักทรัพย์
ค. ล่วงประเวณี ง. พุดเถียง

๓๐. อุโบสถศีลข้อใด ขาดเพราะขโมยของคนอื่น ?

- ก. ข้อ ๑ ข. ข้อ ๒
ค. ข้อ ๔ ง. ข้อ ๕

๓๑. อุโบสถศีลข้อ ๓ ให้งดเว้นการทำความผิดเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์ ข. ลักทรัพย์
ค. เสพกาม ง. ดื่มน้ำเมา

๓๒. อุโบสถศีลข้อ ๔ บัญญัติขึ้นเพื่อให้ระมัดระวังเรื่องใด ?

- ก. การขาดเรียน ข. การเคารพครู
ค. การพูดจา ง. การเล่น

๓๓. พุดให้ฉลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เป็นความผิด
อุโบสถศีลข้อใด ?

- ก. ข้อ ๑ ข. ข้อ ๓
ค. ข้อ ๔ ง. ข้อ ๘

๓๔. ผู้สมาทานอุโบสถศีล ไม่ควรพูดถ้อยคำเช่นใด ?

- ก. คำหยาบ ข. คำส่อเสียด
ค. คำเพ้อเจ้อ ง. ถูกทุกข้อ

๓๕. ข้อใด ผู้รักษาศีล ๕ และผู้รักษาศีลอุโบสถศีล ต่างก็ต้อง
งดเว้นเหมือนกัน ?

- ก. กินอาหารคำ ข. ดื่มสุรา
ค. ร้องเพลง ง. เดินรำ

๓๖. ข้อใด เป็นสาเหตุในการทำความผิดอุโบสถศีลข้อ ๕ ?

- ก. เครื่องประดับ ข. อาหาร
ค. บุหรี่ ง. สุรา

๓๗. คำว่า วิกาล ในอุโบสถศีลข้อ ๖ หมายถึงเวลาใด ?

- ก. เช้า ข. สาย
ค. ก่อนเที่ยง ง. หลังเที่ยงถึงอรุณขึ้น

๓๘. ผู้สมาทานรักษาศีลอุโบสถศีล พึงรับประทานอาหารให้
เสร็จก่อนเวลาใด ?

- ก. เที่ยงวัน ข. บ่ายโมง
ค. มืดค่ำ ง. เที่ยงคืน

๓๙. ข้อใด ผู้สมาทานอุโบสถศีลบริโภคในเวลาวิกาลไม่ได้ ?

- ก. น้ำพริกเผา ข. น้ำผึ้ง
ค. เนยข้น ง. น้ำอ้อย

๔๐. ข้อใด กล่าวถึงประโยชน์ของการรักษาศีลอุโบสถศีลข้อ ๖
ได้ถูกต้อง ?

- ก. ทรมานกิเลส ข. ทรมานกาย
ค. ตัดกังวล ง. ลดค่าใช้จ่าย

๔๑. อุโบสถศีลข้อ ๗ ให้ผู้สมาทานรักษางดเว้นเรื่องใด ?

- ก. เสพกาม ข. กินข้าวเย็น
ค. เสริมสวย ง. นินทาคนอื่น

๔๒. อุโบสถศีลข้อ ๘ มีความเกี่ยวข้องกับอริยาบถใด ?

- ก. ยืน เดิน ข. เดิน นั่ง
ค. นั่ง นอน ง. นอน ยืน

๔๓. ผู้รักษาศีลอุโบสถศีลข้อ ๘ ให้งดเว้นกิริยาใด ?

- ก. เดินลุยไฟ ข. เขยิบผ้าขาว
ค. นอนบนเหล็กแหลม ง. นอนบนเตียงสูง

๔๔. การรักษาศีลอุโบสถศีลข้อ ๘ เพื่อตัดความกังวลเรื่องใด ?

- ก. การนั่งนอน ข. การดื่ม
ค. การกิน ง. การพูดคุย

๔๕. ขณะรักษาศีลอุโบสถศีล ควรสนทนากันถึงเรื่องอะไร ?

- ก. ครอบครัว ข. การเมือง
ค. การทำมาหากิน ง. การทำบุญ

๔๖. ข้อใด ไม่ควรทำในขณะรักษาศีลอุโบสถศีล ?

- ก. นอนอายุและวัย ข. เล่นเกมส์
ค. ฟังธรรม ง. เล่าพุทธประวัติ

๔๗. ผู้รักษาศีลอุโบสถศีล ย่อมได้รับอานิสงส์อย่างไร ?

- ก. บังเกิดในสวรรค์ ข. มีความสุข
ค. ปลอดภัยในชีวิต ง. ถูกทุกข้อ

๔๘. การถืออุโบสถศีลจะได้รับผลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอะไร ?

ก. มีสุขภาพดี	ข. มีอายุมาก
ค. มีความตั้งใจ	ง. มีวาสนาบารมี

๔๙. ผู้รักษามุขโสดศีล เป็นเหตุให้เกิดความบริสุทธิ์ทางใด ?

ก. กาย วาจา	ข. กาย ใจ
ค. วาจา ใจ	ง. กาย วาจา ใจ

๕๐. อะไรเป็นอุปสรรคในการรักษามุขโสดศีล ?

ก. ความฟิการ	ข. ความแก่ชรา
ค. ความเจ็บป่วย	ง. ความไม่กลัวบาป
